

Tsjechië

Samenvatting

Het Tsjechische herstel- en veerkrachtplan (*Recovery and Resilience Plan*; RRP) bevat 122 maatregelen, waarvan 37 hervormingen en 85 investeringen, die zijn verdeeld over zes componenten: digitale transformatie; fysieke infrastructuur & groene transitie; onderwijs en arbeidsmarkt; instituties, regelgeving en bedrijfsondersteuning; onderzoek, ontwikkeling en innovatie; gezondheid en veerkracht van de bevolking. Van de middelen uit het herstelplan richt 42% zich op klimaatdoeleinden en 22% op het stimuleren van de digitale transitie. Het plan voldoet volgens de Europese Commissie (de Commissie) aan het *do no significant harm*-vereiste. De belangrijkste maatregelen uit het plan zijn de hervormingen op het gebied van de bestrijding van corruptie en de vergroening van transport en huisvesting. Het Tsjechische plan omvat in totaal 7 miljard euro aan subsidies. Tsjechië is niet van plan om leningen uit de RRF te gebruiken.

Aansluiting op landspecifieke aanbevelingen

Tsjechië geeft volgens de Commissie met diverse maatregelen invulling aan de landspecifieke aanbevelingen die Tsjechië in 2019 en 2020 heeft ontvangen in het kader van het Europees Semester. Dit geldt met name voor de uitdagingen op het gebied van de gezondheidssector, arbeidsmarktparticipatie van vooral vrouwen en kansarme groepen, onderwijs, digitalisering, vergroening, anti-corruptie wetgeving en het ondersteunen van het midden- en kleinbedrijf (MKB).

Het plan presenteert een aantal hervormingen en investeringen dat gericht is op het uitbreiden van het zorgstelsel, onder meer door te investeren in nieuwe revalidatie- en gespecialiseerde behandelvoorzieningen. Daarnaast zijn hervormingen van het medische- en zorgopleidingsstelsel ervoor bedoeld om het personeelsverloop te verminderen en het vaardigheidsniveau te verbeteren. Het plan voorziet daarnaast in digitalisering van het zorgstelsel die moet zorgen voor een bredere dekking van zorgverleners. De voorstellen bieden volgens de Commissie een alomvattend antwoord op de aanbevelingen met betrekking tot de zorgsector.

Tsjechië heeft grote uitdagingen op het vlak van arbeidsmarktsegregatie tussen mannen en vrouwen én de arbeidsmarktpositie van vrouwen. Het staat op deze factoren onderaan op de Europese *Gender Equality Index*.¹ Het plan benoemt maatregelen die zich richten op het renoveren en uitbreiden van kinderopvangvoorzieningen. Dit zou de kansen voor ouders, in het bijzonder vrouwen, om eerder terug te keren naar de arbeidsmarkt vergroten. Het plan richt zich daarnaast op het verbeteren van de arbeidsmarktpositie van zowel kansarme groepen als werkzoekenden, door het aanbod van beroeps- en omscholingscursussen uit te breiden en deze beter af te stemmen met sociale partners. De aanbevelingen met betrekking tot werkgelegenheid en arbeidsmarktparticipatie worden hiermee volgens de Commissie voldoende geadresseerd. Volgens het kabinet kunnen de voorgestelde maatregelen een bijdrage leveren aan de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen, maar Tsjechië zal nog meer maatregelen, ook op andere terreinen, moeten nemen om de arbeidsmarktsegregatie te verminderen en de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt te verbeteren.

In het plan is een aantal maatregelen opgenomen dat zich richt op de digitalisering. De digitale infrastructuur wordt verbeterd door middel van hervormingen en investeringen die uitgebreide en snellere internetconnectiviteit mogelijk maken voor inwoners, ondernemers en overheidsdiensten, met name in minder ontwikkelde regio's. Wat betreft het onderwijs voorziet het plan onder meer in hervormingen van het onderwijs op afstand, vernieuwing van curricula, verbetering van de vaardigheden van leraren en gerichte steun aan kansarme scholen en leerlingen. Dit draagt volgens de Commissie voldoende bij aan het verminderen van onderwijsongelijkheid, het verbeteren van de kwaliteit en arbeidsmarktrelevantie van het onderwijs- en opleidingsstelsel en aan de aanbevelingen met betrekking tot de digitale transitie.

Het plan gaat ook in op aanbevelingen die samenhangen met de transitie naar een koolstofarme en energiezuinige samenleving. In het plan zijn maatregelen opgenomen om te investeren in milieuvriendelijke mobiliteit. Belangrijke maatregelen zijn verder de renovatie van openbare gebouwen om hun energieverbruik te verminderen, financiering van de opwekking van zonne-

¹ <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2020/compare-countries/work/2/bar>

energie en de vervanging van vervuilende en koolstof-intensieve verwarmingssystemen voor woningen. De voorstellen adresseren volgens de Commissie op adequate wijze de aanbevelingen met betrekking tot de groene transitie.

In het plan is een aantal hervormingen opgenomen dat gericht is op het voorkomen van corruptie. Dit omvat de goedkeuring van de voorgenomen wetten inzake lobbyen en de bescherming van klokkenluiders in overeenstemming met de desbetreffende EU-richtlijn, evenals wetswijzigingen die gericht zijn op het definiëren van effectievere selectiecriteria voor rechters. Deze hervormingen kunnen volgens de Commissie worden beschouwd als een adequate adressering van de aanbeveling met betrekking tot corruptiebestrijding.

Het plan bevat een reeks maatregelen om te voldoen aan de aanbeveling om meer gebruik te maken van financiële instrumenten ter ondersteuning van het MKB. Door de reikwijdte van de nationale ontwikkelingsbank te verbreden kunnen bedrijven worden ondersteund met het gebruik van nieuwe eigenvermogensinstrumenten. Gezien de onderontwikkelde kapitaalmarkt in Tsjechië kan dit volgens de Commissie worden beschouwd als een adequaat initiatief.

Hoewel het plan de meeste aanbevelingen aan Tsjechië met betrekking tot structurele kwesties aanpakt, biedt het plan volgens de Commissie geen toereikend antwoord op de uitdagingen omtrent de overheidsfinanciën, met name op het gebied van het pensioenstelsel. Het plan beperkt zich tot het vermelden van recente wetgevende en administratieve wijzigingen met betrekking tot het pensioenstelsel en bevat geen nieuwe maatregelen op dit gebied. Daarnaast komen in het plan uitdagingen zoals het verbeteren van het ondernemingsklimaat en het openbaar bestuur weliswaar aan de orde, maar is een succesvolle aanpak volgens de Commissie enigszins onzeker.

De Commissie oordeelt dat het plan in voldoende mate een significant deel van de uitdagingen uit de landspecifieke aanbevelingen van 2019 en 2020 adresseert. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie. Hoewel het kabinet, net als de Commissie, ziet dat niet alle landspecifieke aanbevelingen worden geadresseerd, bevat het plan voldoende maatregelen om een positieve bijdrage te leveren aan het oplossen van structurele uitdagingen in de Tsjechische economie.

Mijlpalen en doelen

Het voorgestelde uitvoeringsbesluit omvat 244 mijlpalen en doelen voor de diverse hervormingen en investeringen. In de eerste fase van het plan zijn mijlpalen het belangrijkste controlemiddel en in de latere fase worden de projecten doorgaans gemonitord aan de hand van doelen. De mijlpalen en doelen geven volgens de Commissie op een passende en realistische wijze de belangrijkste stappen van de maatregelen weer, en zijn volgens de Commissie voldoende concreet. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie.

Controlesystemen

De regelingen die Tsjechië voorstelt in het herstelplan om corruptie, fraude en belangenconflicten te voorkomen, op te sporen en te corrigeren bij het gebruik van middelen uit de RRF, inclusief regelingen om dubbele financiering uit EU fondsen te voorkomen, zijn volgens de Commissie toereikend. De hoofdlijnen van het controlesysteem hebben volgens de Commissie een duidelijke structuur. Controlerende actoren worden op alle niveaus geïdentificeerd, maar niet alle elementen zijn volgens de Commissie volledig gedefinieerd. Het hoofverantwoordelijke ministerie van Industrie en Handel heeft daarnaast een zorgelijk oordeel ontvangen vanwege het ontbreken van effectieve maatregelen op het gebied van het voorkomen van belangenconflicten. Er zijn specifieke mijlpalen vastgesteld om ervoor te zorgen dat die tekortkomingen vóór het eerste betalingsverzoek zijn verholpen. Het kabinet deelt de zorgen van de Commissie en is voornemens de voortgang van de desbetreffende mijlpalen en doelen nauwgezet te volgen.

Eindoordeel kabinet

Op basis van bovenstaande kan het kabinet zich vinden in de positieve beoordeling van het Tsjechische herstelplan door de Europese Commissie. Het kabinet kan zich ook vinden in de mijlpalen en doelen en bijbehorende bedragen die in de uitvoeringshandeling zijn geformuleerd. Het kabinet is daarom voornemens in te stemmen met het voorgestelde uitvoeringsbesluit van de Raad.